

Opfølgning på skoleevalueringer gennemført i skoleåret 08/09

Dette notat opsummerer hovedresultater af de skoleevalueringer der er gennemført i skoleåret 08/09 og den deraf følgende opfølgning på skole- og/eller forvaltningsniveau.

I skoleåret 08/09 er der gennemført fire skoleevalueringer med deltagelse af i alt 13 skoler fra distrikterne Amager og Indre By. Temaerne er fordelt på følgende skoler:

- *Matematik*: Den Classenske Legatskole, Øster Farimagsgades Skole, Sølvgades Skole og Christianshavns Skole
- *Teamsamarbejde*: Sønderbro Skole, Skolen ved Sundet og Gerbrandskolen
- *Løbende evaluering og evalueringskultur*: Sundbyøster Skole, Højdevangen Skole og Amager Fælled Skole
- *Rummelighed og inklusion*: Dyvekeskolen, Peder Lykke Skolen og Skolen på Islands Brygge

Rapporterne fra evalueringerne om matematik og teamsamarbejde er forelagt BUU på aflæggerbordet den 30.9. 2009. Rapporterne fra evalueringerne om løbende evaluering og evalueringskultur samt rummelighed og inklusion forelægges BUU på aflæggerbordet til dette møde (den 25.11. 2009).

Resultaterne af evalueringerne er præsenteret for de involverede skoler og distrikter. I det følgende gennemgås kort hovedresultater fra de enkelte evalueringer. På baggrund af resultaterne peger evalueringerne på en række konklusioner og anbefalinger til hhv. de deltagende skoler og forvaltningen. Det fremgår mere detaljeret i de enkelte evalueringsrapporter. Udvalgte centrale konklusioner og anbefalinger gengives i dette notat. Afslutningsvis gennemgår vi en række tværgående resultater der både repræsenterer en konkret underbygning af opfølgningen på Kvalitetsrapport 2009 og vil indgå i forvaltningens samlede vidensgrundlag i forhold til tiltag i fremtiden.

Matematik

Matematik er et af skolens vigtigste fag. Et godt niveau i matematik er afgørende for at gennemføre mange uddannelser og for at kunne fungere aktivt som borger i samfundslivet og -debatten. Andre evalueringer, fx EVA 2002, har peget på sammenhæng mellem gode resultater i FSA i matematik og uddannelsesniveau. PISA-KK 2007 viste en tilbagegang i matematik som kalder på øget opmærksomhed.

Evalueringen viser, at resultaterne til Folkeskolens Afgangsprøve (FSA) ikke er gået tilbage i perioden. Analysen af FSA-resultaterne viser til gengæld et problem som også bekræftes i Kvalitetsrapporten 2009, nemlig store udsving i skolernes resultater fra år til år. Der er behov for at sikre et mere stabilt, højt niveau på de enkelte skoler.

Evalueringen beskriver endvidere et lærebogsstyret fag, hvor der er behov for at arbejde mere med mål for elever og undervisning, og for bedre lærersamarbejde. Undervisningen er samtidig præget af stor variation med mange forskellige aktiviteter og tilgange som understøtter elevernes forskellige måder at lære og forstå matematikken på. Med den indsamlede viden fra evalueringen er der både udfordringer og potentialer at bygge videre på i forhold til udvikling i elevresultater og kvalitet i matematikundervisningen.

Teamsamarbejde

Teamsamarbejde er en udbredt arbejdsform på stort set alle skoler og danner således ramme om arbejdet for langt de fleste lærere. Evalueringen viser, at der er store forventninger til mulighederne i teamsamarbejdet. Det gælder både i forhold til styrkelse af fagligheden og den socialpædagogiske indsats. I praksis optager arbejdet med praktisk planlægning og enkeltelever dog det meste af tiden i teamsamarbejdet. Disse opgaver er vigtige at løse for at både elevens og lærers hverdag fungerer. Der skal dog arbejdes mere med struktur og

opfølgning på teamsamarbejdet hvis de høje ambitioner for teamsamarbejdet skal nås.

Lærerne angiver selv at eget engagement og engagementet hos kolleger er afgørende for teamsamarbejdets succes. Lysten til et tæt og forpligtende samarbejde ser ud til at være størst hos de yngre lærere som formodentlig også har det største, konkrete behov for kollegernes opbakning og støtte. Det betyder ikke at mere erfarne lærere ikke også kan have behov for nye øjne og ideer, men medmindre man har konkrete erfaringer med merværdi i et tæt samarbejde, vil tendensen være at man er mindre motiveret for at søge dette.

Der er forskel på graden af samarbejde på skolens tre trin med den højeste grad af samarbejde i indskoling. Der kunne derfor især i udskoling og blandt de erfarne lærere være behov for en målrettet indsats der fremmer lærernes motivation, bl.a. i form af en mere opsøgende og tydelig skoleledelse der ikke blot peger på mål og visioner, men også følger konkret op.

Løbende evaluering og evalueringskultur

Løbende evaluering og evalueringskultur er et fokusområde i indsatsen på skoleområdet både kommunalt og nationalt. Generelt er der blandt lærerne accept af vigtigheden af den løbende evaluering af elevernes udbytte af undervisningen, idet ingen lærere vurderer at evaluering ikke er vigtig for deres praksis.

Evalueringen peger på at der er stor variation i lærernes praksis for den løbende evaluering, både positivt idet der eksisterer god og spændende praksis på de evaluerede skoler, og negativt idet niveau og omfang af den løbende evaluering varierer betragteligt fra lærer til lærere. En gruppe lærere har en særdeles veludviklet og systematisk evalueringspraksis, men vidensdelingen med andre lærere herom er alt for begrænset. De mundtlige evalueringsformer er generelt mere udbredt end de skriftlige, og der er blandt en mindre gruppe lærere stadig modvilje mod det voksende pres for skriftliggørelse.

Det er vurderingen at skolerne er undervejs med at udvikle en evalueringskultur, men at de ikke er i mål endnu. Således vurderer ca. halvdelen af lærerne på de tre skoler at deres skole har en evalueringskultur. Men samtidig er der mange lærere som mener at der ikke er systematik, vidensdeling og skriftlighed nok til at der er tale om en evalueringskultur. Der er derfor behov for fortsat at styrke disse tre områder bl.a. med en større grad af inddragelse og anvendelse af skolernes evalueringsvejledere.

Rummelighed og inklusion

Rummelighed og inklusion er en voksende udfordring i folkeskolen. Det gælder både nationalt og i København. Vi gennemfører aktuelt en reform af specialområdet hvor målet er at flere børn med særlige behov skal inkluderes i den almene folkeskole. Samtidig er det ønsket at disse børn også skal inkluderes på en kvalitativt bedre måde end i dag. Evalueringen har undersøgt den aktuelle situation på skolerne og beredskabet for at kunne rumme og inkludere flere børn.

Evalueringen viser tydeligere end de øvrige evalueringer at udfordringer og muligheder er forskellige og tæt forbundne med skolens rammer og vilkår, herunder især elevgrundlaget. Forskellene i elevgruppe og karakteren af vanskeligheder betinger forskellige typer af indsatser. Ser man på praksis i undervisningen, har især en af skolerne arbejdet indgående med klare rammer og klasseledelse for at rumme og inkludere flere børn. Andre redskaber er undervisningsdifferentiering og holddeling som kun anvendes i begrænset omfang og som alle skolerne kunne have nytte af at arbejde mere med. For nogle elever er der dog behov for mere støtte hvis de skal inkluderes i den almindelige skole og undervisning. Det gælder både fysisk handicappede børn (fx synshandicappede børn) og børn med psyko-sociale vanskeligheder. Den ekstra støtte kan være tolærertimer, lavere klassekvotienter, mere specialpædagogisk bistand og en differentieret tilgang til hvor mange børn med særlige behov

der kan rummes og inkluderes i folkeskolen - både på den enkelte skole og i et distrikt. Lærerne på skolerne oplever at folkeskolen i dag skal rumme og inkludere flere børn og flere vanskeligheder end tidligere. Lærerne har også en oplevelse af at de mangler alternative muligheder hvis ikke de lykkes med at rumme og inkludere børnene. Uanset om denne oplevelse er i overensstemmelse med virkeligheden, så vil selve oplevelsen af handlemuligheder (eller manglen på samme) og ikke mindst den langsomhed hvormed hjælpesystemer sætter ind, indvirke på om man som professionel føler sig i stand til at rumme og inkludere elever med særlige behov.

Alle skolerne har i skoleåret 08/09 oplevet at de fik færre ressourcer via PPR end de havde ansøgt om, især til enkeltintegration af børn der ellers kunne visiteres til specialskoler mv. Det peger på at hvis vi som kommune ønsker en højere grad af rummelighed og inklusion både når det gælder kvantitet (antallet af børn) og kvalitet (niveauet af indsatsen), så kræver det målrettet fokus på de almindelige skolers kapacitet (tilbud, kompetencer og lærerressourcer). I dag anvender skolerne et princip hvor de elever som har størst behov, står forrest i køen. Men da skolerne ikke kompenseres fuldt ud i forhold til de tungere udfordringer (fx i forhold til enkeltintegration) og dermed selv må bruge ressourcer, så tages ressourcerne fra de 'lettere' vanskeligheder og dermed fra de elever som ville kunne profitere mere af den type tilbud skolerne har. Samtidig har skolerne meget forskellige måder at fordele ressourcer på. Skolerne har selv en opfattelse af at de hver især har fundet den mest hensigtsmæssige model. Men ser man på resultatet, så er modellerne ikke lige gode. Centralt administrerede timer der varetages af lærere med særlige kompetencer, er således mere effektive end generelt udlagte timer som gives til lærerne i det enkelte team.

Som en del af evalueringen er der gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt forældre til børn på i 4.-6. klasse på de tre skoler. Generelt er over 80 % af forældrene tilfredse eller meget tilfredse med skolernes tilbud, men der er stor forskel på hvor velfungerende forældrene mener at deres børns klasser er. Under halvdelen (41 %) mener at klassen fungerer godt, fagligt og socialt, mens 31 % svarer at det er en god klasse, men at der er for mange urolige børn og børn med adfærdsvanskeligheder. Dette understøttes af at over halvdelen af forældrene (58 %) mener at der er for mange urolige børn i skolen. Samtidig er der dog mange forældre (74 %) som mener at deres eget barn klarer sig godt i timerne og har gode venner i klassen. Ud fra forældrenes svar kan skolen forvente sig meget af samarbejdet. Således mener op mod 100 % af forældrene at de er ansvarlige for at deres børn laver lektier, at deltage i skole-hjem-samtaler og at lære deres barn at respektere lærerne og skolens regler. Netop forventninger er – især når det gælder spørgsmålet om rummelighed og inklusion – et centralt spørgsmål. Jo svagere elever og forældregruppen opfattes at være, des lavere sættes forventningerne. Og det indvirker naturligvis både på elevernes muligheder for at udvikle sig til deres fulde potentiale og på den nytte skolen drager af forældrenes samarbejde og bidrag. Derfor er netop de positive forventninger i forhold til faglig udvikling såvel som adfærd et centralt felt at arbejde videre med.

Tværgående resultater

Evalueringerne peger på en række tværgående overordnede resultater, som fremadrettet kræver forvaltningens opmærksomhed:

- *Faglig spredning:* Især evalueringen af matematik understøtter kvalitetsrapportens resultater om de meget store udsving i elevernes faglige resultater. Her har både forvaltning og skolerne selv en stor opgave i at sikre et mere ensartet højt niveau for elevernes afgangsprøver.
- *Styrket vidensdeling og samarbejde:* Alle fire evalueringer peger hver på deres måde på et stort behov for og ønske om mere vidensdeling og et styrket samarbejde blandt lærerne. Det gælder både i forhold til faglige emner og undervisningsforløb og i indsatsen over for børn i vanskeligheder fagligt og/eller socialt. Forvaltningen kan understøtte dette

ved at sikre at der løbende er relevante muligheder for kompetenceudvikling, både i konkrete faglige områder og på det mere organisatoriske plan som fx i forhold til et styrket og mere struktureret teamsamarbejde.

- *Skolekultur – ligheder og forskelle:* De tre evalueringer af matematik, teamsamarbejde og løbende evaluering og evalueringskultur bekræfter at skolerne på det kulturelle plan har en række ligheder, men at de befinder sig på forskellige niveauer i udviklingen af disse områder. Samtidig har skolerne meget forskellige elevgrupper; især viser evalueringen af rummelighed og inklusion at nogle skoler har meget større udfordringer for så vidt angår elevernes sociale baggrund og behov. Derfor bør det fremover være muligt i højere grad at differentiere tiltag, krav (om fx øget rummelighed) indsatser og tilbud om kompetenceudvikling så de i højere grad målrettes og matcher den enkelte skoles vilkår og behov.
- *Særlige udfordringer i udskolingen:*
  - På tværs af skolerne er der særlige rummelighedsudfordringer med elever i udskolingen. Skoleledere og lærere efterlyser muligheder for at give disse elever alternative tilbud. Netop fordi disse børn har lidt mange nederlag når det gælder skolens boglige tilbud, så ønsker skolerne mulighed for at motivere og uddanne dem på andre måder. Der er derfor behov for at udvikle og afprøve nye tiltag samt at evaluere disse grundigt med henblik på formidling andre skoler.
  - Mange skoler oplever et stort antal skoleskiftere i udskolingen, som udgør betragtelige faglige og til tider også adfærdsmæssige udfordringer. I matematikevalueringen blev det således påpeget at det kan være vanskeligt at skabe gode faglige resultater for elever som modtages sent i skoleforløbet og som måske forinden har haft et meget turbulent skoleforløb. I evalueringen af rummelighed og inklusion blev det påpeget at nogle af disse sene skoleskiftere har så store adfærdsmæssige og sociale problemer at det er meget vanskeligt at inkludere dem og fastholde velfungerende klasser der hvor de optages. Disse mange skoleskift er med til at øge den faglige spredning der beskrives i indstillingens underafsnit 1. Det er derfor fremover en forvaltningsopgave at øge fokus på hvordan disse skoleskift kan mindskes.